

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ФЕДЕЦЬ Андрій Володимирович

УДК 351.82: 338.24: 343.37

**ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ
БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ**

25.00.02 – механізми державного управління

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління

Харків – 2023

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Національному університеті цивільного захисту України (м. Харків).

Науковий керівник:

доктор наук з державного управління, професор
ШВЕДУН Вікторія Олександрівна,
Національний університет цивільного захисту України, начальник наукового відділу з проблем управління у сфері цивільного захисту навчально-наукового виробничого центру

Офіційні опоненти:

доктор наук з державного управління, професор
АНТОНОВА Людмила Володимирівна,
Чорноморський Національний університет ім. Петра Могили, професор кафедри обліку і аудиту

доктор наук з державного управління, професор
БОРИСЕНКО Ольга Петрівна,
Університет митної справи та фінансів,
професор кафедри публічного управління та митного адміністрування

Захист відбудеться *«10» листопада 2023 р.* о 14 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.707.03 Національного університету цивільного захисту України за адресою: 61024, м. Харків, вул. Лермонтовська, 28, ауд. 3 (1-й поверх).

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національного університету цивільного захисту України за адресою: 61023, м. Харків, вул. Чернишевська, 94.

Автореферат розісланий «9» жовтня 2023 р.

Вчений секретар

спеціалізованої вченої ради

Світлана МОРОЗ

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Актуальність питань фінансової безпеки, як складової економічної безпеки держави обумовлюється її значенням у забезпеченні системної та стабільної роботи банківського сектору. В сучасних умовах на фінансову безпеку банківського сектору України значною мірою впливає загострення конкуренції на внутрішньому та зовнішніх ринках та часткова нерегульованість діяльності вітчизняних суб'єктів банківської системи. Стратегічним завданням забезпечення фінансової безпеки банківського сектору України стає забезпечення формування безпекових критеріїв внаслідок реалізації попереджувальних заходів реагування на виникаючі сучасні загрози.

Питання фінансової безпеки виходять на перший план, особливо актуальним це питання є сьогодні для банківського сектору України, оскільки військове вторгнення РФ неминуче призвело до соціально-економічних спадів і пов'язаних із зазначеним кризових явищ. Для забезпечення фінансової безпеки банківському сектору необхідна ефективна державна політика, що дозволяє на систематичній основі здійснювати превентивні заходи. Трансформаційні процеси у фінансовій системі протягом останніх років супроводжуються соціально-економічними загрозами, а тому сучасні умови функціонування українських банків характеризуються непередбачуваністю, нестабільністю та високим рівнем динамічності.

Законодавче та нормативно-правове забезпечення функціонування банківського сектору в Україні регулюється наступними актами: «Про банки і банківську діяльність», «Про Національний банк України», «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану», «Про ведення касових операцій у національній валюті в Україні», «Про затвердження рекомендацій розрахунку рівня економічної безпеки України», «Пріоритетні напрями підвищення ефективності та прозорості публічних фінансів», «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

Суспільно-політичні трансформації в державі спільно з перманентними світовими фінансовими кризами створюють передумови виникнення значної кількості загроз та небезпек для існування та ефективного функціонування банківського сектору України. Ефективність фінансової безпеки повинна стати визначальною умовою діяльності банківського сектору та однією з головних цілей державної політики у зазначеній сфері. Зростання ліквідності та досягнення конкурентних переваг є знаковим фактором для ефективної державної політики фінансової безпеки банківського сектору України.

Зокрема, зазначене стосується низки специфічних ризиків у діяльності банків, процесу проведення діагностики та оцінки рівня фінансової безпеки банківської системи, а також реалізації механізмів державного управління для подолання кризових явищ з врахуванням особливостей як економіки України в цілому, так і банківського сектору зокрема. Пріоритети державної соціально-

економічної політики сьогодні повинні приділяється сутності економічної безпеки держави, представлені як здатність банківської системи зберігати захищеність і стабільність національних інтересів при негативному впливі зовнішніх і внутрішніх факторів, що становлять загрозу фінансовій безпеці.

Фактори суспільних викликів та загроз, що впливають на стабільність банківського сектору повинні бути мінімізованими, також важливим є збереження здатності органів державної влади забезпечувати ефективне функціонування національної економіки та сталий соціально-економічний розвиток. Першочергове значення у забезпеченні фінансової безпеки загалом мають ефективність проведеної бюджетної, податкової та грошово-кредитної політики держави. Індикатори зазначених векторів визначають рівень фінансової безпеки банківського сектору, в основі котрих лежать наявність дефіциту бюджету, інфляція, ставка банківського кредитування, рівень монетизації економіки, обсяг національних резервів.

Державна політика фінансової безпеки банківського сектору України повинна уособлювати захищеність національної фінансової системи від внутрішніх та зовнішніх несприятливих факторів, які порушують базові принципи функціонування її основних елементів, таких як, банківська система, ринок цінних паперів, страховий ринок та бюджетну політику. При цьому варто зазначити, що за фінансову безпеку банківського сектору відповідає широкий спектр важелів ринкової кон'юнктури, до якої належать ринок праці, особисті заощадження громадян та виробництво.

Проблеми забезпечення фінансової безпеки на рівні держави і банків досліджували такі вчені, як С. Адаменко, Д. Артеменко, О. Барановський, О. Балацький, О. Василик, П. Герасимов, К. Горячева, А. Епіфанов, М. Єрмошенко, М. Зубок, О. Криклій, Е. Коротков, Л. Лігоненко, В. Москаленко, Є. Новосядло, Б. Райзберг, О. Терещенко, С. Салига та багато інших. Основні теоретико-методологічні та практичні аспекти взаємозв'язку зовнішнього боргу та економічного зростання країни відображені в роботах таких зарубіжних вчених: Ф. Емереніні, У. Істерлі, У. Кліна, П. Кругмана, Дж. Сакса, А. Сиддіка, А. Ріфаката та А. Уорнера.

Теоретико-методологічні засади державного управління, формування державної соціально-економічної політики у різних галузях, механізми державного управління, шляхи вирішення ключових питань реалізації державної політики в умовах суспільних трансформацій у своїх наукових розробках досліджували: Л. Антонова, В. Бакуменко, О. Борисенко, С. Домбровська, Н. Калашник, В. Коврегін, О. Крюков, Н. Леоненко, С. Майстро, С. Мороз, І. Парубчак, А. Помаза-Пономаренко, П. Петровський, Л. Приходченко, А. Ромін, Д. Харечко, В. Шведун, Е. Щепанський.

Слід зазначити, що останнім часом проблеми формування фінансової безпеки на різних рівнях державного управління досліджувалися такими вітчизняними авторами, як: Я. Базилюк, О. Барановський, В. Бегма, Т. Блудова, Б. Бузан, З. Варналій, Т. Васильців, О. Власюк, В. Геєць, В. Горбулін, Б. Грієр,

С. Давиденко, Б. Данилишин, А. Двигун, Я. Жаліло, З. Живко, О. Іляш, О. Коваль, М. Копитко, М. Єрмошенко, Г. Козаченко, О. Ляшенко, В. Мартинюк, К. Мердок, І. Мігус, А. Мокій, Д. Олійник, С. Покропивний, В. Предборський, Є. Рудніченко, О. Собкевич, В. Франчук, О. Шаров, Л. Шемаєва, А. Штангрет, Н. Юрків та ін.

Високо оцінюючи внесок зазначених вчених у вирішення проблем забезпечення фінансової безпеки на різних рівнях і в різних сферах державної політики, відзначимо, що питання фінансової безпеки банківського сектору України все ще залишаються недостатньо вивченими. Зокрема, розв'язання завдань оцінки рівня фінансової безпеки банківського сектору для подолання кризових явищ та вироблення шляхів зміцнення безпеки в умовах соціально-економічної нестабільності остаточно не завершено й потребує удосконалення реалізації ефективного комплексу механізмів державного управління.

Зазначене обґрунтування зумовило актуальність обраної теми, визначило мету, завдання й напрям дисертаційного дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження виконано в межах науково-дослідної роботи за темою «Розробка механізмів державного управління соціально-економічною сферою та її галузями в контексті забезпечення безпеки українського суспільства (ДР № 0118U001007) у Національному університеті цивільного захисту України. Доробок автора полягає у науковому обґрунтуванні теоретичних засад формування сучасної державної політики фінансової безпеки в контексті національних інтересів та надання практичних рекомендацій із реалізації ефективного комплексу механізмів державного управління щодо безпечного функціонування банківського сектору.

Мета та завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є обґрунтування науково-теоретичних засад формування державної політики фінансової безпеки в контексті збереження національних інтересів та надання органам державної влади практичних рекомендацій із реалізації стратегії безпеки банківського сектору України.

Для досягнення мети необхідно вирішити такі завдання:

- узагальнити науково-теоретичні та прикладні засади фінансової безпеки інфраструктури банківського сектору як об'єкту державного впливу;
- проаналізувати нормативно-правове забезпечення функціонування банківської системи в контексті ефективності державного управління;
- охарактеризувати регуляторну діяльність Національного банку України у реалізації механізмів державного впливу щодо фінансової безпеки банків;
- обґрунтувати комплексний моніторинг ризиків зберігання і перевезення цінностей у фінансово-логістичній інфраструктурі банківської системи;
- удосконалити управлінські принципи реалізації комплексу механізмів державної політики фінансової безпеки банківського сектору в Україні;
- запропонувати ефективні стратегічні підходи у державній політиці фінансової безпеки банківського сектору України на сучасному етапі.

Об'єктом дослідження є державна політика у сфері фінансових відносин.

Суб'єктом дослідження є державна політика фінансової безпеки банківського сектору України.

Методи дослідження. У дисертаційній роботі використані методи наукового пізнання, зумовлені метою та завданнями дослідження, а саме: спостереження, аналізу емпіричних даних науки, логічного узагальнення при визначенні місця та ролі фінансової безпеки банківського сектору України; аналізу та синтезу, порівняння, структурно-логічного та семантичного аналізу при дослідженні змісту та особливостей фінансової безпеки банківського сектору, а також її впливу на складові економічної безпеки держави; системного та суб'єктно-орієнтованого підходу при обґрунтуванні теоретичних засад удосконалення реалізації механізмів фінансової безпеки банківського сектору України; порівняльного аналізу в процесі дослідження зарубіжного досвіду фінансової безпеки банківського сектору в контексті його імплементації в Україні; статистичного аналізу, порівняння, економіко-математичні та графічні методи при визначенні умов та чинників, що впливають на стан фінансової безпеки банківського сектору та при оцінці національних ризиків щодо зберігання і перевезення цінностей у фінансово-логістичній інфраструктурі банківської системи; методи векторної оптимізації, економіко-математичне моделювання при обґрунтуванні науково-методологічного підходу до оптимізації фінансових і матеріальних потоків у банківському секторі України; систематизації та статистичного аналізу при обґрунтуванні трансформації векторів у концептуальних підходах до формування сучасної державної політики фінансової безпеки банківського сектору України.

Інформаційно-нормативною базою дисертаційної роботи є законодавчі та нормативно-правові акти, статистичні та звітно-аналітичні дані Міністерства фінансів України, Національного банку України, Державної служби статистики України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, дані Європейської статистичної служби, Міжнародного валютного фонду, Європейського банку реконструкції та розвитку, Європейського інвестиційного банку, Світового банку та наукові публікації вітчизняних і зарубіжних науковців з питань фінансової безпеки банківського сектору на сучасному етапі.

Наукова новизна проведеного дисертаційного дослідження полягає у комплексному науковому обґрунтуванні теоретичних засад формування сучасної державної політики фінансової безпеки в контексті національних інтересів та надання практичних рекомендацій із реалізації ефективного комплексу механізмів державного управління для безпечного функціонування банківського сектору України. До основних результатів, що містять наукову новизну належать наступні:

вперше:

- запропоновано стратегічні підходи у реалізації державної політики фінансової безпеки банківського сектору України, які уособлюють трансформацію безпекової інфраструктури банківської системи, моніторинг національних ризиків при зберіганні та перевезенні матеріальних цінностей у фінансово-логістичній інфраструктурі, координацію органів державної влади щодо функціонування банківського сектору в контексті економічної безпеки, формування комплексної системи превентивних заходів для нівелювання негативного впливу на фінансову безпеку діяльності банків в Україні;

удосконалено:

- управлінські принципи формування комплексу механізмів реалізації державної політики фінансової безпеки банківського сектору України на основі нормативних, організаційних, фінансових та комунікативних механізмів, що в сутнісному наповненні уособлюють захищеність достатніми фінансовими ресурсами задоволення суспільних потреб, виконання органами державної влади регламентних норм і захищеність суб'єктів суспільно-владної взаємодії на усіх рівнях із забезпеченням умов для стабілізації національної економіки та її адаптивності до фінансових криз;

- організаційно-правове забезпечення алгоритму попередження та нейтралізації внутрішніх і зовнішніх загроз фінансовій безпеці банківського сектору на основі фінансового моніторингу, фінансової регуляції та фінансового контролю, що дозволяє оцінити рівень національних ризиків та загроз на ранніх стадіях їх розвитку в умовах макроекономічної нестабільності з реалізацією антикризових заходів щодо мінімізації негативного впливу на фінансову безпеку банківського сектору України;

набули подальшого розвитку:

- наукове обґрунтування сутності та предметної площини поняття «фінансова безпека банківського сектору» на основі узагальнення наявних підходів, які характеризується, як здатність протидіяти загрозам, забезпечувати стійкий стан фінансової системи та стати передумовою трансформаційних процесів, що на відміну від існуючих, враховують суспільно-владні властивості фінансових відносин, процедури формування фінансової безпеки на основі принципів управління в контексті економічної безпеки держави;

- науково-практичний підхід до оцінювання національних ризиків при зберіганні й перевезенні цінностей та інкасації коштів у фінансово-логістичній інфраструктурі банківської системи для формування компонент системного моніторингу з подолання кризових явищ і напрацювання векторів трансформації системи безпеки в умовах соціально-економічної нестабільності з обґрунтуванням ефективної реалізації державної політики фінансової безпеки банківського сектору на сучасному етапі в Україні;

- імплементація елементів зарубіжних практик сучасної державної політики фінансової безпеки банківського сектору внаслідок регуляторної та координаційної діяльності Національного банку України шляхом створення

організаційного базису стратегічного прогнозування соціально-економічних трансформацій, системного навчання та підвищення кваліфікації управлінського персоналу комерційних банків і комплексності протидії перманентним фінансовим загрозам з метою ефективного функціонування інфраструктури банківського сектору України.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що основні теоретичні положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи доведені до практичного впровадження та можуть бути реалізовані у діяльності центральних та місцевих органів державної влади, Національного банку України та його регіональних відділень у контексті формування та реалізації сучасної державної політики фінансової безпеки для забезпечення національних інтересів.

Особистий внесок здобувача. Дисертаційне дослідження є самостійною роботою, що містить тези, положення, ідеї, розробки, висновки та пропозиції, які характеризуються науковою новизною і належать особисто автору.

Результати дисертаційного дослідження впроваджено у діяльності наступних державних і громадських інституцій:

Публічного акціонерного товариства «Акордбанк» – під час узагальнення прикладних проблем фінансової безпеки інфраструктури банківського сектору (довідка про впровадження від 22.04.2023 р. № 19-08-9/169/1);

Товариства з обмеженою відповідальністю «СІТ Сек'юриті» – внаслідок функціонування банківської системи в контексті управління фінансовою безпекою для впровадження новітніх технологій (довідка про впровадження від 07.08.2023 р. № 1);

Акціонерного товариства «Кредобанк» – під час розробки підходів у якості креативних технологій системи превентивних заходів щодо негативного впливу на фінансову безпеку банківського сектору (довідка про впровадження від 27.04.2023 р. № 27/2-1);

Товариства з обмеженою відповідальністю «Український сервіс інкасації» – під час оцінки національних ризиків при зберіганні та перевезенні цінностей у фінансово-логістичній інфраструктурі банківської системи (довідка про впровадження від 25.04.2023р. № 45);

Акціонерного товариства «Укрсиббанк» – під час реалізації політики удосконалення управлінських механізмів реалізації державної політики фінансової безпеки банківського сектору України (довідка про впровадження від 10.08.2023р. № 32);

Товариства з обмеженою відповідальністю «Перша інкасаторська компанія» – як результат моніторингу фінансової безпеки банківського сектору та його оцінювання в контексті стабільності банківської системи (довідка про впровадження від 01.08.2023 р. № 17);

Публічного акціонерного товариства «Приватбанк» – під час реалізації заходів у форматі державно-приватного партнерства у державній політиці фінансової безпеки банків (довідка про впровадження від 16.05.2023р. № 0786).

Апробація результатів дослідження. Основні результати дисертаційного дослідження набули висвітлення у наукових публікаціях автора та апробовані на наукових конференціях: Науково-практична конференція за міжнародною участю «Проблеми розвитку публічного управління в Україні» (Львів, 11-12 квітня 2019 р.); Науково-практична конференція за міжнародною участю «Розвиток публічного управління в Україні» (Львів, 23-24 квітня 2020 р.); Науково-практична конференція за міжнародною участю «Розвиток публічного управління в Україні» (Львів, 28 травня 2021 р.); Наукова конференція молодих вчених у дистанційному форматі «Проблеми регіонального та місцевого розвитку» (Львів, 22 грудня 2021 р.); Всеукраїнська науково-практична конференція «Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні» (Львів, 15-28 квітня 2022 р.); Міжнародна науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих вчених «Шевченківська весна – 2022: публічне управління та державна служба» (Київ, 19 квітня 2022 р.).

Публікації. Основні положення дисертаційної роботи опубліковано у 13 наукових працях, із них 6 статей у наукових фахових виданнях України, 1 стаття у періодичному міжнародному виданні та 6 тез у матеріалах конференцій й інших науково-комунікативних заходах.

Структура й обсяг дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи становить 238 сторінок, обсяг основного тексту – 162 сторінки. Дисертація містить 5 рисунків, 18 додатків на 24 сторінках, список використаних джерел на 39 сторінках, що налічує 360 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження, описано методологію, наукову новизну, практичне значення одержаних результатів, наведено дані про апробацію отриманих результатів і публікації автора за темою дисертації.

У першому розділі дисертації – **«Теоретичні засади формування державної політики фінансової безпеки банківського сектору»** узагальнено науково-теоретичні та прикладні засади фінансової безпеки інфраструктури банківського сектору як об'єкту державного впливу, а також проаналізовано організаційне та нормативно-правове забезпечення функціонування банківської системи в контексті державного управління фінансовою безпекою України. Для обґрунтування систематичного моніторингу фінансової безпеки банківського сектору узагальнено існуючі підходи до її оцінювання в контексті стабільності банківської системи України. Саме ці підходи характеризують загальні системні властивості банківського сектору, до яких разом із цілісністю, та цілеспрямованістю відноситься її надійність та захищеність, врахування якої в контексті моніторингу фінансової безпеки має суттєву практичну цінність не

лише для держави, а й громадян та суспільства. Гарантування національної та економічної безпеки держави забезпечується багатьма її елементами, в тому числі й ефективною фінансовою безпекою банківського сектору.

Сьогодні проблематика безпеки і стабільності функціонування банківського сектору, а також захисту інтересів та прав громадян відносяться. Для гарантування безпеки необхідні ресурси, які при ефективному використанні можуть забезпечити стале і динамічне соціально-економічне зростання. Одним із заходів досягнення цієї мети має стати ефективне функціонування банківського сектору, послідовність державної політики та підвищення рівня довіри суспільства до національних фінансових інституцій. Саме фінансова безпека визначає рівень розвитку реального сектора економіки та стан елементів та видів безпеки, що визначає рівень захисту фінансових інтересів країни. Фінансова безпека визначається збалансованістю, захистом від внутрішніх та зовнішніх негативних впливів, здатністю до ефективного формування та раціонального використання матеріальних ресурсів.

Усі безпекові складові соціально-економічного розвитку повинні відрізнятися надійністю, захищати всі форми власності, створювати гарантії для фінансової стабільності, стримувати вплив факторів, що дестабілізують державну політику. Фінансова безпека передбачає здатність до самостійної реалізації та захисту державних економічних інтересів, ефективної інвестиційної та інноваційної політики, розвитку інтелектуального потенціалу. Фінансова безпека банківського сектору має передбачати стан, за якого забезпечується платоспроможність держави, підвищується раціональність та якість розподілу бюджетних коштів.

Одним з основних пріоритетів при організації системи фінансової безпеки банків є їх статутний фонд, який повинен включати всі фінансові ресурси, і, перш за все, національну та іноземну валюту, високоліквідні активи. Україні необхідна ефективна модель державного управління фінансовою безпекою, заснована на специфіці національних соціально-економічних умов та орієнтована на світові тенденції. Пріоритетним напрямом удосконалення державної політики фінансової безпеки є її переорієнтація з констатації негативних тенденцій та наявності кризових ситуацій у банківському секторі на їх попередження та превентивні заходи.

Ефективність фінансової безпеки можлива при дотриманні законодавства щодо національних інтересів у банківській сфері, врахуванні потенційних загроз та впровадженні інноваційних технологій у фінансовому секторі національної економіки. Фінансова безпека банківського сектору визначається загальним станом економіки та ефективною державною соціально-економічною політикою, що реалізується. Будучи складною багаторівневою системою, фінансова безпека банківського сектору утворена низкою підсистем, що відрізняються своєю структурою та логікою розвитку. Таким чином, в основі фінансової безпеки лежить реалізація вільного вибору стратегії соціально-економічного розвитку держави у вирішенні національних, а також і

глобальних проблем.

Фактори економічних викликів та загроз, що впливають на стабільність державних фінансів повинні злагоджено працювати та бути готовими до негативних впливів. Пріоритети державної соціально-економічної політики сьогодні визначають сутність фінансової безпеки банківського сектору, представлені як здатність зберігати свою захищеність, стабільність і стійкість фінансових інтересів при можливіму негативному впливі, що становлять загрозу фінансовій безпеці. У цьому контексті основоположним є збереження здатності органів державної влади забезпечувати ефективне функціонування національної економіки та стабільний соціально-економічний розвиток.

У другому розділі дисертації – *«Аналіз реалізації державної політики фінансової безпеки банківського сектору»* охарактеризовано регуляторну діяльність Національного банку України з реалізації превентивних заходів щодо впливу на фінансову безпеку держави, вивчено оцінку національних ризиків при зберіганні та перевезенні цінностей у фінансово-логістичній інфраструктурі банківської системи. За своєю суттю ринкова економіка віддає перевагу невтручанню органів державної влади у діяльність суб'єктів фінансового ринку, тому сьогодні часто виникають циклічні кризи і змушують регуляторні інституції втручатися в їх діяльність з метою спільного вирішення та локалізації різних загроз і ризиків у банківському секторі.

В останні роки спостерігається посилююча координуюча роль Національного банку в аспекті оптимізації банківського сектору та підвищення рівня фінансової безпеки банківського сектору. Найчастіше банківській системі необхідно надавати час підрозділу безпеки в аспекті виконання функції інформаційно-аналітичної роботи. Фінансова безпека банківського сектору уособлює досягнення максимального рівня ефективності використання ресурсного потенціалу, формуванні сприятливих умов для здійснення своєї діяльності банківськими інституціями, запобігання виникненню внутрішніх та зовнішніх загроз, формуванню умов для стабільного та ефективного функціонування банківської системи.

Про фінансову безпеку держави свідчить позитивне сальдо платіжного балансу, здатність виконувати міжнародні зобов'язання, наявність необхідного обсягу валютних резервів, стабільність національної грошової одиниці, що захищає від потрясінь на міжнародних валютних ринках, створення оптимальних умов для розвитку вітчизняного експорту. Фінансова безпека банківського сектору характеризується високим рівнем інвестицій, при якому виникає можливість оптимального задоволення поточних потреб економіки в обсязі та структурі капітальних вкладень, при оцінці ефективного використання та повернення коштів, що інвестуються.

Фінансова безпека банківського сектору проектує такий стан бюджетної, податкової та грошово-кредитної систем, при якому гарантується можливість ефективного державного управління в галузі економіки, збереження від надмірного знецінення та збільшення фінансових ресурсів, а також раціональне

їх використання для забезпечення соціального та економічного розвитку та обслуговування фінансових зобов'язань. Рівень фінансової безпеки банківського сектору зумовлений також ступенем матеріального стану та розвитку ринку капіталів, що обслуговують оборот великої кількості акцій реально функціонуючих суб'єктів господарювання. Сьогодні необхідно відзначити, що першочергове значення у забезпеченні фінансової безпеки загалом мають ефективність проведеної бюджетної, податкової та грошово-кредитної політики, де ключовим фактором виступає ступінь державної участі в кожній із сфер фінансової та кредитної систем.

Держава зобов'язана створювати умови для стабільного фінансового стану фінансових систем реального сектора економіки на ринку і міжнародних фінансах. Аналізуючи поточний стан сучасної банківської системи необхідно звернутися до рівня активів вітчизняних банків, якими вони володіють сьогодні. Завдяки комерційним банкам створюється фінансова інфраструктура, яка забезпечує населення споживчими кредитами на підтримку розміру сукупного попиту, а підприємницькі структури комерційними кредитами, які дозволяють фінансувати виробничу діяльність організацій та збільшувати їх обсяги виробництва. В основу визначення рівня впливу фінансових загроз покладено розрахунок і моніторинг системи індикаторів та подальше їх співставлення з пороговими значеннями, індикатором є елемент, що відображає процес, або кількісні та якісні властивості досліджуваного об'єкта.

Забезпечення нейтралізації внутрішніх і зовнішніх загроз банківському сектору на базисі моніторингу, регуляції та контролю дозволяє оцінити рівень національних ризиків на ранніх стадіях їх розвитку в умовах макроекономічної нестабільності з реалізацією антикризових заходів щодо мінімізації негативного впливу на фінансову безпеку банківського сектору. Сьогодні існує зворотній зв'язок між фінансовою безпекою банківського сектору і національною безпекою в цілому, адже загострення загроз щодо інших аспектів економічної безпеки впливає на рівень загроз фінансовій безпеці. Чітко визначена межа між внутрішніми і зовнішніми загрозами фінансової безпеки банківського сектору не завжди може бути чітко визначена, тому що вони взаємозалежні одна від іншої. Однак, очевидно, що тривале збереження внутрішніх загроз у національній економіці країни робить її вразливою й у зовнішньому вимірі, оскільки, не досягнувши стабілізації органи державної влади позбавлені можливості формувати та реалізувати ефективну зовнішньоекономічну політику та захищати інтереси вітчизняного банківського сектору.

У третьому розділі дисертації *“Стратегічні підходи державної політики фінансової безпеки банківського сектору України”* обґрунтовано комплексний моніторинг ризиків зберігання і перевезення цінностей у фінансово-логістичній інфраструктурі банківської системи, удосконалено управлінські принципи реалізації комплексу механізмів державної політики фінансової безпеки банківського сектору в Україні та запропоновано ефективні концептуальні підходи у державній політиці фінансової безпеки банківського

сектору України на сучасному етапі. Реалізацію ефективних підходів у забезпеченні фінансової безпеки банків необхідно починати з етапу розробки стратегії економічної безпеки банківської діяльності, а також своєчасного виявлення загроз, пов'язаних із втратою позицій на ринку банківських послуг, основі вибору тих напрямів, які зможуть забезпечити їхній сталий розвиток.

Забезпечення фінансової безпеки банківського сектору регулюється власними механізмами захищеності та збереження банківської системи, вирішує локальні завдання з локалізацією небезпек. Одночасно визначається ступінь реальності загроз за участі фінансових аналітиків банківської системи. Забезпечення цієї функції доручається територіальному управлінню Національного банку і рекомендується на етапі реалізації механізмів фінансової безпеки банківської системи, для чого необхідний ефективний комплекс механізмів фінансової безпеки, виявлення слабких сторін банківського сектору. Система фінансової безпеки керується лише внутрішніми, найчастіше власними, механізмами забезпечення захищеності та збереження банківського сектору, які в основному вирішують локальні завдання в частині мінімізації та локалізації загроз і небезпек.

До основних рівнів безпеки банків відносяться економічна, колективна, особиста та інформаційна сфери, які мають різну спрямованість, але пріоритетною залишається фінансова, яка є основою системи безпеки в банківському секторі. Найчастіше прагнення банків до максимізації прибутку та функціонування в режимі розширеного відтворення капіталу призводить до загострення конкурентної боротьби, високих ризиків, що підвищують ймовірність зниження рівня фінансової безпеки. Щодо фінансової безпеки у інформаційному аспекті необхідно удосконалити економічну розвідку в комерційних банках, завдання якої складаються із збору інформації та аналізу поточного стану партнерів і конкурентів, особливо в тих сегментах банківського ринку, що ґрунтуються на відкритості інформаційних джерел та можуть сприяти розробці комплексу механізмів антикризового управління, що призводять до новітніх тенденцій розвитку комерційного банку.

Глобальні фінансові кризи охопили економіки розвинених країн та таких, що розвиваються і негативно відображаються на соціально-економічному розвитку, в тому числі й на інфляції, доходах та видатках державного бюджету, рівні державного боргу. Отже, вже сьогодні необхідні управлінські принципи формування комплексу механізмів реалізації державної політики фінансової безпеки банківського сектору України на основі нормативних, організаційних, фінансових та комунікативних механізмів, що в сутнісному наповненні уособлюють виконання органами державної влади регламентних норм із забезпеченням умов для стабілізації національної економіки та її сучасної ефективної адаптивності (рис. 1).

Нормативні механізми регламентують реалізацію сучасної державної політики фінансової безпеки банківського сектору внаслідок регуляторної та координаційної діяльності Національного банку України шляхом створення

організаційного базису стратегічного прогнозування соціально-економічних трансформацій, системного навчання та підвищення кваліфікації управлінського персоналу комерційних банків і комплексності протидії перманентним фінансовим загрозам з метою ефективного функціонування інфраструктури банківського сектору України.

Рис.1. Комплекс механізмів реалізації державної політики фінансової безпеки банківського сектору. Джерело: авторська розробка.

Організаційні механізми регламентують забезпечення алгоритму попередження та нейтралізації внутрішніх і зовнішніх загроз фінансовій безпеці банківського сектору на основі фінансового моніторингу, фінансової регуляції та фінансового контролю, що дозволяє оцінити рівень національних ризиків та загроз на ранніх стадіях їх розвитку в умовах макроекономічної нестабільності з реалізацією антикризових заходів щодо мінімізації негативного впливу на фінансову безпеку банківського сектору України.

Фінансові механізми регламентують оцінювання національних ризиків при зберіганні й перевезенні цінностей та інкасації коштів у фінансово-логістичній інфраструктурі банківської системи для формування компонент системного моніторингу з подолання кризових явищ і напрацювання векторів трансформації системи безпеки в умовах соціально-економічної нестабільності з обґрунтуванням ефективного реалізації державної політики фінансової безпеки банківського сектору на сучасному етапі в Україні.

Комунікативні механізми регламентують гарантування вільного доступу населення до інформації, надання обґрунтованої та доказової інформації, удосконалення управлінських підходів у державно-приватному партнерстві, забезпечення стабільного стану фінансової системи та передумови трансформаційних процесів, що на відміну від існуючих враховують суспільно-владні властивості фінансових відносин, процедури формування фінансової безпеки на сучасному етапі.

Запропоновано стратегічні підходи у реалізації державної політики фінансової безпеки банківського сектору України, які уособлюють трансформацію безпекової інфраструктури банківської системи, моніторинг національних ризиків при зберіганні та перевезенні матеріальних цінностей у фінансово-логістичній інфраструктурі, координацію органів державної влади щодо функціонування банківського сектору в контексті економічної безпеки, формування комплексної системи превентивних заходів для нівелювання негативного впливу на фінансову безпеку діяльності банків в Україні. Окрім цього, одночасно вимірюється рівень реальності загроз за допомогою роботи фінансових прогнозних аналітиків окремої організації в рамках як державного, так і територіального рівня елементів банківської системи.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі вирішено актуальне завдання, яке полягає в обґрунтуванні науково-теоретичних засад формування державної політики фінансової безпеки в контексті національних інтересів та надання органам державної влади практичних рекомендацій із реалізації стратегії безпеки банківського сектору України. Результати, отримані в процесі дослідження, дають підстави сформулювати наступні висновки та пропозиції:

1. Узагальнено науково-теоретичні та прикладні засади фінансової безпеки інфраструктури банківського сектору як об'єкту державного впливу. Сьогодні існує низка факторів, які створюють реальну загрозу для фінансової безпеки банківського сектору. Вочевидь, це фрагментарність дій банків, відсутність системності та єдиної методології в процесі державного управління фінансовою безпекою. Дослідження сучасних наукових праць дозволило встановити роль та місце фінансової безпеки банківського сектору в забезпеченні економічної безпеки держави в умовах гібридних воєн. На основі систематизації науково-теоретичних аспектів фінансової безпеки банківського сектору, які досліджено у роботах вітчизняних та зарубіжних фахівців, поглиблено зміст поняття «державна політика фінансової безпеки». Фінансова безпека банківського сектору уособлює комплексне функціонування соціально-економічної системи, що відзначається здатністю нівелювати дестабілізуючий вплив та ефективно виконувати властиві умови збереження її цілісності й організованості, фінансової стабільності банків. Основна роль банківських інститутів проектується на сукупні грошові фонди та володіння набором

фінансових ресурсів, що характеризуються рентабельністю і ступенем ризику. Сьогодні вкрай важливим є ефект дотримання симетричності між прибутковістю та ризиками, оскільки дисбаланс цих показників найчастіше призводить до руйнування функцій фінансової безпеки банківського сектору.

2. Проаналізовано нормативно-правове забезпечення функціонування банківської системи в контексті ефективності державного управління. Цілеспрямована стратегія державної політики фінансової безпеки визначить ту спрямованість і траєкторію, яка зможе забезпечити банківському сектору ефективну фінансову безпеку. Банківський сектор є важливою складовою соціально-економічної політики держави, тому що саме її стан визначає рівень фінансової, а відповідно і економічної безпеки. Для забезпечення підвищеного рівня фінансової безпеки реалізація управлінських підходів органів державної влади та банківських суб'єктів дозволить досягти ефективного балансу між державою та банківським сектором для розвитку національної економіки. До основних інструментів забезпечення фінансової безпеки банківської системи відносяться нормативно-правові акти, закони, постанови, норми та дозволи. Аналіз нормативно-правового забезпечення, що обумовлює рівень фінансової безпеки комерційних банків дає можливість для розробки та реалізації основних механізмів, що сприяють зміцненню їх безпеки, які дозволили сформулювати концептуальні засади забезпечення фінансової безпеки банківського сектору на перспективу. Сьогодні важливо провести комплексний аналіз фінансового стану лідерів ринку банківських послуг, забезпечити можливість рекапіталізації, відновити та підтримати ліквідність активів. Ефективне нормативно-правове забезпечення усіх векторів фінансової безпеки банківського сектору дозволить досягти відповідних результатів соціально-економічного розвитку за певний період.

3. Охарактеризовано регуляторну діяльність Національного банку України у реалізації механізмів державного впливу щодо фінансової безпеки банків. Функціонування комплексу механізмів державного управління фінансової безпеки банківського сектору передбачає прийняття ефективних рішень керівництвом Національного банку України, спрямованих на досягнення поставлених цілей і завдань. Для Національного банку України важливим є здійснення узгоджених та обґрунтованих дій, спрямованих на підтримку належного рівня фінансової безпеки банківського сектору, оскільки безпека в цілому є важливим інструментом для досягнення поставлених цілей, слід удосконалити режим регулювання банківської діяльності, включаючи введення більш ефективних процедур реорганізації банків. Значення Національного банку України в цьому аспекті вагоме, і сьогодні він повинен мати значними матеріальними та фінансовими ресурсами, які створять у банківській системі певну економічну мотивацію, заохочуючи та розвиваючи банки та обмежуючи діяльність інших, що не відповідають параметрам вимог Національного банку. Сьогодні роль превентивних заходів полягає в тому, що він використовується в розробці та проведенні комплексу організаційно-

управлінських заходів, що мають запобіжний характер і спрямованих на усунення можливої шкоди фінансовій безпеці, або зниження негативних наслідків до мінімуму. Забезпечення цієї функції покладається на територіальні управління Національного банку України, а без додаткових витрат неможливо реалізувати зазначений механізм у повному обсязі, оскільки витрати на підготовку висококваліфікованих кадрів вимагають додаткових витрат.

4. Обґрунтовано комплексний моніторинг ризиків зберігання і перевезення цінностей у фінансово-логістичній інфраструктурі банківської системи. Державна політика фінансової безпеки банківського сектору повинна бути спрямована на створення умов для недопущення перевищення банківськими установами критичного рівня ризикованості їх діяльності. Оцінка ефективності механізмів державного управління у банківському секторі засвідчує необхідність трансформації фінансово-логістичної інфраструктури в контексті підвищення рівня безпеки людського фактору. Забезпечення фінансової безпеки банківського сектору повинно базуватися і на розробці фінансовою інституцією власних підходів до аналізу, оцінки та забезпечення своєї безпеки, які мають окреслювати обґрунтовані способи та механізми підвищення рівня безпеки, а також способи їх застосування. Превентивні заходи полягають у здійсненні комплексу заходів, спрямованих на виявлення джерел впливу загроз та ризиків, а також зниження негативних наслідків до мінімуму. Однак, на цьому шляху часто зустрічаються певні перешкоди, спричинені особливостями та тенденціями розвитку національної банківської системи, основних суб'єктів та об'єктів банківського сектору. Підвищення рівня фінансової безпеки банківського сектору пов'язане із подальшими методичними дослідженнями, захисними механізмами, які залежать від адекватної організації та наявності залучення грамотних працівників, які беруть участь у забезпеченні фінансової безпеки комерційного банку, сучасних інформаційних банківських технологій аналітичної та запобіжно-профілактичної діяльності. Вкрай важливе для всіх комерційних банків функціонування структури фінансової безпеки, яка повністю відповідатиме за майнову, інформаційну, фінансову, економічну, транспортно-логістичну діяльність в банках.

5. Удосконалено управлінські принципи реалізації комплексу механізмів державної політики фінансової безпеки банківського сектору в Україні. Процеси фінансової глобалізації, розвиток офшорних операцій, корумпованість у банківському секторі збільшили можливість проведення часто незаконних дій, що потребує розробки та ретельного удосконалення механізмів підвищення фінансової безпеки банківського сектору. Фінансова безпека держави повинна включати комплекс методів, заходів та засобів захисту соціально-економічних інтересів, сучасні проблеми фінансової безпеки України формуються під впливом тенденції розвитку основних структурних елементів національної фінансової системи, таких, як бюджетна політика та банківський сектор. Фінансова безпека банківського сектору характеризується функціонуванням комплексу механізмів, за допомогою яких існує можливість самостійно

реалізувати стратегію соціального, економічного та фінансового розвитку. Для забезпечення фінансової безпеки держави важливим є прогнозування та запобігання, а також розробка та реалізація стратегії національної безпеки в цілому. Комплекс механізмів реалізації державної політики фінансової безпеки банківського сектору України на основі нормативних, організаційних, фінансових та комунікативних механізмів уособлює захищеність достатніми фінансовими ресурсами задоволення суспільних потреб та виконання органами державної влади властивих регламентних норм. Ефективний комплекс механізмів дозволяє запобігти виникненню негативного впливу, внести потрібні корективи, як у щоденну діяльність, так і на перспективу, прогнозуючи події.

6. Запропоновано стратегічні підходи у державній політиці фінансової безпеки банківського сектору України на сучасному етапі. Розглядаючи актуальні сучасні проблеми фінансової безпеки держави необхідно аналізувати інформацію, що розкриває стан бюджетної системи, ринку цінних паперів, банківської системи, страхової галузі та валютної політики держави. Саме ці елементи формують загальну структуру національної фінансової системи, без функціонування будь-якого з перерахованих вище ринків сама фінансова система буде не стільки нестійкою, скільки неповноцінною. З огляду на сучасні умови вторгнення РФ на територію України та інші катаклізми, формуються різні загрози та ризики, які можуть негативно вплинути на стійкість національної фінансової безпеки держави. Актуальною є трансформація безпекової інфраструктури банківської системи, моніторинг національних ризиків при зберіганні та перевезенні матеріальних цінностей у фінансово-логістичній інфраструктурі, координація органів державної влади щодо функціонування банківського сектору в контексті економічної безпеки, формування комплексної системи превентивних заходів для нівелювання негативного впливу на фінансову безпеку діяльності банків в Україні. Також, важливим є розмір зовнішньої фінансової допомоги міжнародних фінансових інститутів, економічних угруповань, урядів окремих країн, обсяг іноземних інвестицій у національну економіку.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

Статті у наукових фахових виданнях:

1. Федець А. В., Матвіїшин Є. Г. Удосконалення складання маршрутів руху інкасаторських автомобілів у підрозділах Національного банку України за допомогою сучасних комп'ютерних технологій. *Ефективність державного управління: зб. наук. пр. ЛРІДУ НАДУ при Президентіві України*. 2018. Вип. 3 (56). С. 221-230. URL: <https://epa.nltu.edu.ua/index.php/journal/article/view/194>; <https://doi.org/10.33990/2070-4011.56.2018.164432>.

Особистий внесок автора: обґрунтовано необхідність удосконалення складання руху інкасаторських автомобілів у підрозділах Національного банку України.

2. Федець А. В. Удосконалення механізму державного регулювання ринку надання послуг з інкасації коштів та перевезень валютних цінностей в Україні. *Ефективність державного управління: зб. наук. пр. ЛПІДУ НАДУ при Президентіві України*. 2019. Вип. 3 (60). С. 232-247. URL: <https://epa.nltu.edu.ua/index.php/journal/issue/view/9>; <https://doi.org/10.33990/2070-4011.60.2019.186770>.

3. Федець А. В. Основні аспекти закордонного досвіду державного регулювання ринку надання послуг з інкасації коштів та перевезень валютних цінностей. *Демократичне врядування: наук. електрон. вісн. ЛПІДУ НАДУ*. 2021. Вип. 1 (27). URL: <https://science.lpnu.ua/uk/dg/vsi-vypusky/vypusk-127-2021/osnovni-aspekty-zakordonnogo-dosvidu-derzhavnogo-regulyuvannya-rynku>; <https://doi.org/10.33990/2070-4038.27.2021.239244>.

4. Федець А. В. Основні напрямки удосконалення професійного навчання працівників підрозділів інкасації коштів та перевезення валютних цінностей в Україні. *Ефективність державного управління: зб. наук. пр.* 2022. Вип. 3 (72). С. 48-55. URL: <https://epa.nltu.edu.ua/index.php/journal/article/view/502>; <https://doi.org/10.36930/507208>.

5. Федець А. В. Державна соціально-економічна політика у сфері фінансової безпеки в контексті стабілізації: фактори суспільних викликів та загроз. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Сер. Публічне управління та адміністрування*. 2023. Т. 34 (73). № 3. С. 79-84.

6. Федець А. В. Реалізація управлінських підходів у державній політиці фінансової безпеки банківського сектору в контексті стабілізації національної економіки. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2023. Вип. № 2 (37). С. 54-58.

Статті в іноземних періодичних наукових виданнях:

7. Fedets A. Improving the efficiency of cash collection operations with the help of modern information technologies. *EUREKA: Social and Humanities*. 2021. Vol. 5. P. 49-57. URL: <https://journal.eu-jr.eu/social/article/view/2078>. DOI: 10.21303/2504-5571.2021.002078.

Матеріали конференцій:

8. Федець А. В. Удосконалення механізму державного регулювання перевезень цінностей у системі Національного банку України. *Проблеми розвитку публічного управління в Україні: матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. уч. (Львів, 11-12 квітня 2019 р.) / за наук. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева*. Львів: ЛПІДУ НАДУ, 2019. С. 288-291.

9. Федець А. В. Роль та особливості повноважень місцевого самоврядування в частині забезпечення безпечних маршрутів інкасації коштів.

Розвиток публічного управління в Україні: наук.-практ. конф. за міжнар. уч. (Львів, 23-24 квітня 2020 р.) / за наук. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2020. С. 183-188.

10. Федець А. В. Особливості закордонного досвіду державного регулювання ринку надання послуг з інкасації коштів та перевезень валютних цінностей. *Розвиток публічного управління в Україні: наук.-практ. конф. за міжнар. уч. (Львів, 28 травня 2021 р.) / за наук. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2021. С. 173-177.*

11. Федець А. В. Удосконалення механізму державного регулювання операцій з інкасації коштів за допомогою сучасних інформаційних технологій. *Проблеми регіонального та місцевого розвитку: матеріали наук. конф. мол. вч. у дистанц. форматі (Львів, 22 грудня 2021 р.). Львів: НУ «Львівська політехніка», навчально-науковий інститут державного управління, 2021.*

12. Федець А. В. Основні аспекти створення та впровадження альтернативної моделі організації готівкового обігу в Україні. *Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Львів, 15-28 квітня 2022 р.). Львів: НУ «Львівська політехніка», навчально-науковий інститут державного управління.*

13. Федець А. В. Сучасні механізми державного регулювання готівкового грошового обігу та операцій з інкасації коштів та перевезення валютних цінностей в Україні. *Шевченківська весна – 2022: публічне управління та державна служба: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених (Київ, 19 квітня 2022 р.) / за заг. ред. Л. Г. Комахи, О. М. Андрєєвої. Київ: ННІ ПУДС КНУ, 2022. С. 42-43.*

АНОТАЦІЯ

Федець А. В. Державна політика фінансової безпеки банківського сектору України. – *Рукопис.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління. – Національний університет цивільного захисту України. – Харків, 2023.

У дисертаційному дослідженні науково обґрунтовано теоретичні засади формування сучасної державної політики фінансової безпеки в контексті національних інтересів та надання практичних рекомендацій із реалізації ефективного комплексу механізмів державного управління щодо безпечного функціонування банківського сектору України.

Досліджено, що проблеми фінансової безпеки та адаптації національної банківської системи стоять на чільному рівні державної соціально-економічної політики. Вирішення зазначених проблем вимагає від банківської системи якнайшвидшої модернізації, зміцнення національної валюти, а також

оптимізації відносин, що склалися на національному ринку, адекватного і своєчасного реагування на зовнішні виклики та загрози, що забезпечує стійкі економічні темпи розвитку.

Встановлено, що сьогодні актуальним є оцінювання національних ризиків при зберіганні та перевезенні цінностей та інкасації коштів у фінансово-логістичній інфраструктурі банківської системи для формування компонент системного моніторингу щодо подолання кризових явищ та вироблення напрямів зміцнення безпеки в умовах соціально-економічної нестабільності з обґрунтуванням ефективного реалізації державної політики фінансової безпеки банківського сектору.

Проаналізовано, що фінансова безпека передбачає такий стан соціально-економічного зростання, при якому досягається збалансованість та стійкість до негативного впливу будь-яких загроз, здатність забезпечувати стійкий та ефективний розвиток ґрунтуючись на власних економічних інтересах. Під поняттям фінансової безпеки актуалізується певний рівень незалежності, стабільності фінансової системи держави в умовах впливу на неї зовнішніх та внутрішніх дестабілізуючих факторів, які складають загрозу.

З'ясовано, що при функціонуванні основних елементів державної політики забезпечення фінансової безпеки формуються макроекономічні та мікроекономічні процеси кругообігу фінансового капіталу, ресурсів й механізмів, що дозволяють забезпечувати вирішення завдань держави, бізнес-суб'єктів та громадян. Фінансова безпека є здатністю зберігати стабільність фінансових інтересів при негативному впливі, що становлять загрозу здатності забезпечувати ефективне функціонування національної економіки.

Обґрунтовано, що усі заходи фінансової безпеки можуть реалізуватися як спільно з державними програмами з підтримки вітчизняних банків, так і самостійно керівництвом банків як основних економічних агентів банківської системи. Фінансова безпека сьогодні актуалізується в контексті збереження національних інтересів та надання органам державної влади практичних рекомендацій із реалізації стратегії безпеки банківського сектору на сучасному етапі в Україні.

Ключові слова: фінансова безпека, державна політика, загрози, виклики, соціально-економічний розвиток, стабілізація, банківський сектор, реалізація.

SUMMARY

Fedets A. V. State policy of financial security of the banking sector of Ukraine. – *Manuscript*.

Dissertation for obtaining the scientific degree of candidate of sciences in public administration, specialty 25.00.02 - mechanisms of public administration. - National University of Civil Defense of Ukraine. - Kharkiv, 2023.

The dissertation study scientifically substantiates the theoretical foundations of the formation of a modern state policy of financial security in the context of national

interests and provides practical recommendations for the implementation of an effective set of state management mechanisms for the safe functioning of the banking sector of Ukraine. It has been investigated that the problems of financial security and adaptation of the national banking system are at the prominent level of the state social and economic policy.

Solving these problems requires the banking system to modernize as soon as possible, strengthen the national currency, as well as optimize the relations that have developed in the national market, adequate and timely response to external challenges and threats, which ensures sustainable economic development rates. It has been established that the assessment of national risks in the storage and transportation of valuables and the collection of funds in the financial and logistical infrastructure of the banking system is relevant today for the formation of system monitoring components for overcoming crisis phenomena and developing directions for strengthening security in conditions socio-economic instability with justification for the effective implementation of state policy financial security of the banking sector.

It has been analyzed that financial security implies such a state of socio-economic growth, which achieves balance and resistance to the negative impact of any threats, the ability to ensure sustainable and effective development based on one's own economic interests. Under the concept of financial security, a certain level of independence and stability of the state's financial system is actualized under the conditions of the influence of external and internal destabilizing factors that pose a threat to it. It has been found that the functioning of the main elements of the state policy of ensuring financial security creates macroeconomic and microeconomic processes of the circulation of financial capital.

Financial security is the ability to preserve the stability of financial interests in the face of negative influences that threaten the ability to ensure the effective functioning of the national economy. It is justified that all measures of financial security can be implemented both together with state programs to support domestic banks, and independently by the management of banks as the main economic agents of the banking system. Financial security is updated today in the context of preserving national interests and providing state authorities with practical recommendations on the implementation of the banking sector security strategy at the current stage in Ukraine.

Key words: financial security, state policy, threats, challenges, socio-economic development, stabilization, banking sector, implementation.

Відповідальний за випуск Шведун Вікторія Олександрівна

Підписано до друку 28.09.2023 р.
Формат 60x84 1/16. Обл.-вид. арк. 0,9.
Гарнітура Таймс. Тираж 100 прим.

Віддруковано з оригінал-макета в друкарні ФОП Леонов Д.С.
61023, м. Харків, вул. Весніна, 12, тел. (057) 717-28-80.

